

תח ש"ח זכר קוראיע

הרצוג

עמותת עזרת נשים ע"ר
מרכז רפואי אינטגרטיבי

ב"ח הרצוג
עמותת עזרת נשים

חדשות הרצוג

חדשות הרצוג 14 • מאי 2013 • סיוון תשע"ג

האגף החדש ע"ש סמסון

להרכיב מספר חלונות. עתה מתרכזת העבודה בעיקר בעבודות אלו, בשאיפה

"להלכיש" את הבניין במעטפת אלומיניום וזכוכית ולכסות את קירות הבטון שאינם מחופים באבן, בפנלים מאלומיניום.

במקביל, נבנו באחת מקומות הבניין שני חדרים וקטע פרוזדור לדוגמה, שלמים

ומרוהטים. אלה עומדים כעת לרשות מקבלי ההחלטות במטרה לקדם את הפרויקט לקראת השלמת הקומות ואכלוסן.

שלב אגף האשפוז ע"ש אדית וד"ר היינץ סמסון הושלם, לרבות חיפוי הקירות באבן. לאחרונה,

התרומם הבניין בקצב מהיר וכולנו ראינו כיצד בכל חודש מתווספת עוד קומה. העמידה בלוחות הזמנים שהובטחו ע"י הקבלן המבצע הושגו הודות לעבודה נמרצת ולמאמצים רבים

שהשקיעו מנהלי האתר של חבי' אשטרומ: המהנדס אמנון קטנוב ומנהל העבודה רמי אוחנה. לפני כחודשיים, נכנס לעבודה קבלן מעטפת האלומיניום וכבר החל

בוגרות קורס

"אחיות מומחיות קליניות" כשלב הסטאז'

ארבע אחיות מביה"ח הרצוג, סיימו בהצלחה שלב א' בקורס ראשון מסוגו בארץ ל"אחיות מומחיות קליניות בסיעוד גריאטרי" שנערך בביה"ס למקצועות הרפואה באוניברסיטת ת"א. **רונית בכר, שנה גוטסמן, דורית גולוב, וחנה כליפה** נמצאות בימים אלה בשלב ההתנסות הקלינית לקראת קבלת רישיון ממושרד הבריאות. על צוות תכנון הקורס וסגל ההוראה, נמנו גם **ד"ר עדי ששון**, המנהל הרפואי ו**ד"ר אסתר-לי מרקוס**, מנהלת יחידת המונשמים.

כשלב ההתנסות הקלינית

המחזור ברופאים בארץ והירידה בביקוש להתמחות בגריאטריה, חייב שינוי בתפיסת הטיפול במערך הגריאטרי. **צביה לוי**, מנהלת אגף הסיעוד, יזמה בעקבות סיור לימודים מטעם משרד הבריאות, בו השתתפה, שילוב תפקיד "אחות מומחית קלינית" במערך העבודה בהרצוג.

עם סיום הסטאז' והעמידה במבחן ממשלתי, תשתלכנה הבוגרות בתפקידן החדש בעבודת ביה"ח. ד"ר ששון: "הכשרה זו מקנה ידע תיאורטי בגריאטריה וכלים להחלטות טיפוליות. האחיות תוכלנה להצטרף לצוות הרפואי ולקחת חלק מתפקידי הרופאים - מצב שיאפשר להם להתמקד בליבת הטיפול הרפואי. אני צופה שמערך ה"אחיות מומחיות בסיעוד גריאטרי" יורחב לאור מגמות התחלואה הגריאטרית והירידה במספר הרופאים בגריאטריה. אני גאה שהרצוג מוביל בתחום

כנס ארצי לדיאטניות ומנהלי מטבחים בבתי"ח גריאטריים ופסיכיאטריים

ארוחות בטמפרטורה מתאימה ולהנות מחיסכון כלכלי לטווח ארוך. מנהלת שירותי התזונה, **מיכל קרייטר**, פרטה אודות דיאטות לחולים שונים והשף **אשר סויסה**, דן במזון מעורר תיאבון בבתי"ח. בצד התגובות החיוביות של המשתתפים, כבר שילבו רבים מהם את המתכונים שהוצגו בכנס, בתפריט כתי"ח שלהם.

ביה"ח הרצוג ארח לאחרונה את הפורום הארצי של דיאטניות ומנהלי מטבחים בבתי"ח גריאטריים ופסיכיאטריים. הכנס הוקדש לדיון בעבודת מערך המזון ושירותי התזונה בבתי"ח. מנהל מחלקת רכש ומשק, **איציק ברגיל**, דיווח על רכישת עגלות חדשות לחלוקת מזון, המחממות ומקררות את המנות המוגשות, בו זמנית ולפי הצורך. זה מאפשר להגיש לחולים

ברניס ביר רוזנברג ז"ל

ההנהלה ועובדי ביה"ח הרצוג, מרכינים ראש עם פטירתה של ברניס ביר רוזנברג, חברת הוועד המנהל של ביה"ח. ביר-רוזנברג עבדה בביה"ח הרצוג לפני 40 שנה ולאחר מכן שמשה שנים רבות בחברה כוועד הפועל. כשמונתה למנהל נאמן של קרן אהרון ביר בדרכו, דרום אפריקה, פעלה רבות לטובת ביה"ח הרצוג, בין היתר בתרומות לרווחת העובד בכלל ולחולים באגף הפסיכיאטרי בפרט, ותרומה מיוחדת לבניית מעבדה ע"ש אהרון ביר.

זה, שותף למשרד הבריאות ומוביל ביישום המקצועי. בוגרות הקורס מהוות מרכיב חיוני במערך הטיפול הרפואי במאושפזים. צביה לוי: "יישום התפקיד החדש מאפשר לאחיות רמה גבוהה של אוטונומיה קלינית, מתן אחריות וסמכות, וללא ספק יביא להצטרפות אחיות לתחום הגריאטריה. אני מברכת על התפתחות מקצועית זו וגאה להיות בקבוצת החלוצים. זוהי פריצת דרך בתחום הסיעוד בכלל ובטיפול הגריאטרי בפרט."

פרופ' יעקב מנציל

ראש אגף גריאטריה והמכון לאוסטיאופורוזיס ממיסדי תחום הגריאטריה בארץ

פרופ' יעקב מנציל נולד בצ'רנוביץ, רומניה, שם עברה עליו ילדותו ונערו. במהלך מלחמת העולם ה-2 שהה במחנות עבודה ועבד כעוזר-רופא באזורים כפריים באוקראינה. עם סיום המלחמה החל בלימודי הרפואה באוניברסיטת יאסי ("העבודה כעוזר רופא במלחמה, הביאה אותי לבחור במקצוע שעוזר לאנשים בסבלם"),

ועם עלותו ארצה ב-1949 סיים לימודיו באוניברסיטה העברית בירושלים. לאחר שירות צבאי כרופא ומנהל מחלקה פנימית **בביה"ח הצבאי בצריפין**, החל לעבוד בביה"ח **הדסה** ולהרצות בביה"ס לרפואה בתחום הרפואה הפנימית. ב-1961 מונה למנהל המחלקה הפנימית והיחידה המטבולית. הצלחתו והישגיו כרופא בביה"ח **שערי צדק**, הובילו למינויו למנכ"ל משרד הבריאות (1974-1978). ב-1978 מונה למנהל המחלקה הפנימית ומעבדות המחקר **בהדסה הר הצופים** וב-1991 למנכ"ל **ביה"ח הרצוג**.

פרופ' מנציל הוא פעיל ויזם בלתי נלאה. ב-1963 הקים את **המכון הירושלמי לאוסטיאופורוזיס**

וכעבור חמש שנים, את **המחלקה הגריאטרית בביה"ח שערי צדק**, מהמחלקות הגריאטריות הראשונות בארץ. ב-1978, כשהוא מנהל מחלקה בהדסה הר הצופים ועובד כמתנדב **בביה"ח הרצוג**, הקים כאן את שתי **המחלקות הגריאטריות הראשונות** (שיקום וסיעודית) וב-2001 את **המכון לאוסטיאופורוזיס** שעומד בראשו.

2008. פרופ' מנציל וד"ר יקר קאופמן, מנהל מחלקת פסיכוגריאטריה

הוא פעיל בארגונים רפואיים שונים ובין תפקידיו בעבר ובהווה: **יו"ר המועצה הלאומית לגריאטריה, חבר בוועדה המייעצת לקרן לניצולי שואה, ויו"ר מחלקת הפרויקטים של מכבי שירותי בריאות**. ב-2008 הוענק לו אות יקר העיר ירושלים.

לדעתו, מערכת הבריאות בארץ זקוקה היום לתוספת מיטות אשפוז, פיתוח המערך הגריאטרי והפסיכיאטרי, בניית מערך חדרי מיון כלליים וגריאטריים ופיתוח הרפואה הקהילתית. תחביבים: שחיה, הליכה וקריאה. בימים אלה מלאו לו 90 שנה.

אתה ממיסדי תחום הגריאטריה בארץ. למה בחרת להתמחות דווקא בתחום זה?

ההחלטה נפלה כשכיהנתי כמנהל מחלקה פנימית בשערי צדק

ונוכחתי לראות שאשפוז של 7-8 ימים ללא שיקום, אינו מספיק לחולה מבוגר. במקביל, השתלמתי באנגליה בתחום הגריאטריה ופעלתי להכרתו כמקצוע מוכר בהסתדרות הרפואית ובמשרד הבריאות.

מתי החל הקשר שלך עם ביה"ח הרצוג?

כמנהל מחלקה פנימית בהדסה הר הצופים (1978) עבדתי בהרצוג בהתנדבות ובשלב שני כיועץ למחלקות הגריאטריות. כשכיהנתי כמנכ"ל משרד הבריאות (1974-1978) היה בביה"ח הרצוג אגף פסיכיאטריה בלבד. על מנת לשפר את המצב הפיננסי, הצעתי אז להנהלה להיכנס גם לתחום הגריאטריה ועזרתי מקצועית.

איך מצאת את ביה"ח הרצוג ב-1991?

כשעבדתי בהרצוג בהתנדבות, כלל ביה"ח אגף פסיכיאטריה ושתי מחלקות גריאטריות. המצב היה שונה כשנכנסתי לתפקידי כמנכ"ל ביה"ח, כשהיו כאן: שלוש מחלקות פסיכיאטריות, שלוש מחלקות סיעוד מורכב, מחלקה סיעודית, פסיכוגריאטריה, שיקום ותת חריפה ועוד פעלו מרפאה קהילתית לבריאות הנפש וטיפול-יום פסיכיאטרי. כל זאת עם כ-260 מיטות אשפוז, בנייה בלתי גמורה ומצב פיננסי קשה.

אתה שיקמת את אגף הגריאטריה בהרצוג.

נכון. כשנכנסתי לתפקיד המנכ"ל, שימשתי גם מנהל אגף גריאטריה, ובמקביל עבדתי במחלקות יחד עם ד"ר אברהם בריד. מכיוון שעם עזיבת קודמי עזבו כמעט כל הרופאים הגריאטריים, היה עלי לגייס מיד צוות רפואי חדש, לארגן את המחלקות ולהרחיב את הפעילות. בתקופה זו נקלטו בין היתר, מי שמשמשים היום מנהלי מחלקות: ד"ר מרקוס, ד"ר יאול וד"ר צוקרמן.

באמצע שנות ה-90 ארגנתי כנס בינלאומי בתחום הגריאטריה.

איזה מגמות הובלת כמנכ"ל?

- המשכתי את כיוון קודמי ופעלתי להפיכת הרצוג לבי"ח גריאטרי בעל רמה רפואית-אקדמית גבוהה, תוך הוספת מעבדה ומכון רנטגן ואולטרסאונד.

- פעלתי נמרצות לאיזון תקציבי.
- פיתחתי את אגפי גריאטריה ופסיכיאטריה ובניתי מכון לשיקום - זאת בצד דאגה לתחום הגריאטריה האקוטית.
- עודדתי את המחקר בביה"ח.

1991. במהלך כהונתו כמנכ"ל ביה"ח

העמקת השירותים הגריאטריים והפסיכיאטריים מבחינה רפואית, מדעית ופיזית; המשך עשיית שימוש בידע הרפואי; יציאה להשתלמויות; פיתוח מכוני בדיקה נוספים; הרחבת המחקר.

מה דעתך על פעילות הוועד המנהל שאתה חבר בו?

לביה"ח הרצוג יש חברי דירקטוריון מצוינים. כולם עושים זאת בהתנדבות, תוך גילוי נוכחות מלאה בישיבות ובקיאיות בנושאי ביה"ח. כל חבר מביא אתו ניסיון רב שנים בתחום העשייה וכיחד תורמים לקידום ביה"ח. הם מגלים הבנה בניהול ועובדים בשיתוף פעולה מלא עם ההנהלה הפעילה ד"ר יחזקאל קן ואורנה כהן.

1976. פרופ' מנצ'ל כמנכ"ל משרד הבריאות עם הרה"מ, יצחק רבין ושר הבריאות ויקטור שם טוב

אתה תמיד עסוק. יש לך זמן להיות בפנסיה?

אין לי זמן כי אני ממשיך להיות עסוק מאד, בין היתר במחקר. לאחרונה סיימנו עבודה על הקשר בין אוסטיאופורוזיס ותשישות ומתכננים כרגע מחקר הקשור בסיבוכן של אוסטיאופורוזיס - שבר בצוואר הירך. בימים אלה חזרתי מכנס באיטליה שעסק באוסטיאופורוזיס. בנוסף, אני מקבל פניות רבות בענייני בריאות.

מה הדבר המרגש ביותר שהיית עד לו בביה"ח?

תמיד מתרגש מחדש מהתפקיד הכל כך חשוב שלקח על עצמו ביה"ח - טיפול בחולים גריאטריים ופסיכיאטריים ומהשם היוצא מן הכלל מבחינה מקצועית שבנה לעצמו. וכמוכן, נרגש לראות שיפור במצב חולה, והצלחה של מחלקה לשחרר הביתה מאושפז כשהוא במצב טוב.

אורנה כהן, משנכ"ל

"פרופ' יעקב מנצ'ל ואנוכי עבדנו יחדיו בתקופת המשבר הגדול ביותר שידע ביה"ח הרצוג הן במערך הרפואי והן הכלכלי-ניהולי שלו.

פרופ' מנצ'ל איננו רק יקיר ירושלים הוא גם יקיר ביה"ח הרצוג. ההנהלה ועובדי ביה"ח חבים לו את שיקומו הרפואי של ביה"ח ואת האחריות הכוללת שלקח בתקופת המשבר של שנות ה-90. פרופ' מנצ'ל, שהגיע לביה"ח כשהמערך הרפואי התרוקן מרופאים (בעקבות עזיבת המנכ"ל הקודם), שיקם מערך זה באופן מופתי, במהירות וביעילות. תמיד נהיה אסירי תודה לפועלו של פרופ' מנצ'ל".

- הקמתי תכנית להתמחות רופאים וסטודנטים בגריאטריה שקבלה הכרה.
- תרמתי לפיתוח והעשרת הספרייה הרפואית.

היום, כמנהל אגף גריאטריה, איך אתה רואה את כיווני ההתפתחות של ביה"ח ב-20 השנה האחרונות?

• ביה"ח בהנהגת ההנהלה, התאים עצמו להתפתחות המדעית והטכנולוגית בתחום הרפואה בצורה יוצאת מן הכלל. פותחה יחידת מונשמים, מחלקת ילדים, מחלקת שיקום, נירולוגיה, מרכז טראומה, ובימים אלה נבנה האגף החדש עפ"י התקנים הרפואיים והסביבתיים החדשים ביותר.

• אגף גריאטריה התפתח בהרצוג יותר מאגף הפסיכיאטריה, מכיוון

שעם העליה ברמה המקצועית-רפואית, הצלחנו להאריך את חייהם הקשישים הזקוקים למיטות אשפוז. במקביל, משרד הבריאות לא עודד הרחבת המחלקות הפסיכיאטריות.

• כראש ועדת הלסינקי אני יכול להעיד שאנו מעודדים מאד ביצוע מחקרים מוצדקים רפואיים ואיננו מאשרים מחקר שיגרום מזק לחולה.

מהם השינויים החשובים ביותר שעברו על הרצוג מאז שכינת כמנכ"ל?

פיתוח יחידת המונשמים, פתיחת מחלקת ילדים, הרחבת ההוראה לסטודנטים ובניית האגף החדש.

מה מייחד לדעתך את ביה"ח הרצוג?

רמה מקצועית-רפואית גבוהה בתחום הפסיכיאטריה והגריאטריה ותנאים פיזיים טובים חרף המבנה הלא חדש. ההנהלה הרפואית ממשיכה לשמור על רמה רפואית גבוהה והצוות הרפואי הולך בכיוון זה. אנו משתמשים בכל האמצעים לאבחון וטיפול בחולים: ידע כללי, מעבדה, רנטגן וספרות מקצועית.

איך היית רוצה לראות את ביה"ח בעוד 10 שנים?

ד"ר יחזקאל קן, מנכ"ל

"לא לעיתים קרובות יוצא לנו לברך אדם ליום הולדתו ה-90, ובוודאי שלא עמית לעבודה המתייצב כמעט יום יום לעבודה במרץ ובהתמדה. לכבוד מיוחד הוא לנו לברך איש מיוחד - חבר אמתי, מורה ושותף לעשייה רבה במשך כל כך הרבה שנים.

אין מקום או צורך להוסיף על הגאמר כבר אודות האדם המיוחד, החם והמסור שתרגם כה רבות לרפואה בארץ בכלל ולביה"ח הרצוג בפרט.

כל שאברך הוא שיזכה לעוד שנים רבות של עשייה פורייה בכריאות ובאותה חדות חיים ויצירה שאפיינו אותו ב-90 השנים שחלפו".

מערכת חדשות הרצוג: יו"ר - אורנה כהן, משנכ"ל • עורכת ומפיקה - אילת מישור, דוברת צילום: מחלקת יח"צ **עיצוב והדפסה:** דפוס פלס **לתגובות:** eilat@herzoghospital.org

13,000 ילדים קנדיים מציירים למען ילדי הרצוג

שופטים שכלל אנשי ציבור, אמנים ונציגי יידי הרצוג בקנדה, בחר את הזוכים עפ"י קריטריונים של שימוש בצבעים, קומפוזיציה, יכולת אמנותית, מסר ויצירתיות. בין המסרים שצרפו הילדים לציורים: "ציירתי בועות מלאות ביאור טובי מלא תקווה וצבע... כל בועה שונה, כמו הילדים השונים.. מקווה שהבועות יביאו אושר לילדים". במהלך הקמפיין, הוצגה בקרב כלל תושבי קנדה - יהודים ושאינם יהודים - פעילות ביה"ח הרצוג. **סטיב שוורץ**, מנהל מחלקת יח"צ: "התחרות הוכיחה שילדים יש קול וכוח לשנות את העולם. זו הייתה גם הזדמנות חדשה לגייס כספים לביה"ח".

במסגרת הקמפיין "חלונות לעולם - ילדים עוזרים לילדים", נתבקשו ילדי בתי"ס ומחנות קיץ בכל רחבי קנדה, לצייר ציור

שתיים מהעבודות שזכו בתחרות

תחרות ציורי ילדים שנערכה בקנדה הסתיימה בימים אלה בהכרזת העבודות הזוכות שיוצגו במחלקת ילדים באגף החדש

בטקס מרגש שנערך ב-27.1.13 בטורונטו בנוכחות 700 איש, הסתיים קמפיין ארצי בן שמונה חודשים של "ילדי קנדה מציירים למען ילדי הרצוג". מתוך אלפי הציורים שהוגשו לתחרות, נבחרו 25 עבודות שיוצגו במחלקת ילדים שבאגף החדש ו-150 נוספות שיוצגו בכתי"ח ומוסדות ברחבי קנדה. את הפרויקט יזמה אגודת יידי הרצוג בקנדה בשיתוף ביה"ס לאמנות WOODBRIDGE.

או רישום בנושא: "רגע בלתי נשכח", "מקום יפה" או "חלום מהמם". צוות

מהנעשה בשטח:

חלון לאגף הסיעוד

עוד תכניות רבות באמתחתנו: בחודש יולי, תרכז **חנה יוסף**, אחות כללית ואפידמיולוגית, סדנא ל**מניעת זיהומים**;

בספטמבר ירכז, **טארק גושה**, אח כללי ואחראי בריאות העובד, סדנא ל**פצעי לחץ**.

בכל הסדנאות וימי העיון ישתתפו גם אחיות/ים ממוסדות סיעוד ומרכזים רפואיים בירושלים ומחוצה לה.

זה הזמן לברך את **רני סונא ואוסמה בדראן** להצטרפתם לצוות ההדרכה בבית החולים; את **אמנון אורין** שקיבל את פיקוח אגף הפסיכיאטריה; את צוות האחראים החדש: **נטליה קונדרשוב** - ראש צוות מחלקת חריפה דיאליזה; **רודינה אבו דהים** - ראש צוות תת חריפה בי; **ומוחמד אבו טיר** - ראש צוות פסיכיאטריה גברים.

צביה לוי, מנהלת אגף הסיעוד ומקצועות הבריאות

סטודנטיות/ים לסיעוד ו-30 אחיות/ים ממוסדות סיעוד בירושלים.

- בשיתוף צוות ריפוי בעיסוק, תזונה, והפרעות בתקשורת ובליעה, נערכה סדנת **"אכילה והאכלה נכונה"**. עד חודש מאי ייקחו חלק בסדנא זו כל כוחות העזר בביה"ח.

- במאי אנו מקיימים סדנא בת שלושה ימים ל**טיפול ב"חולה המונשם"**, לכל האחים והאחיות ביחידת המונשמים.

הנהלת אגף הסיעוד ממשיכה בתנופה קדימה תוך שימת דגש על פיתוח מקצועי, תוך וחוץ מוסדי, של צוות הסיעוד.

- מספטמבר 2012 ועד היום, השתתפו כל כוחות העזר וחלק מהאחיות/ים, בסדנת **מיומנויות תקשורת ונישור**. הסדנא באה לשפר את ערוצי התקשורת בינינו לבין החולים ומשפחותיהם ובין אנשי הצוות, בינם לבין עצמם. השתלמות זו תשפיע על תרבות ניהול קונפליקטים בביה"ח ותעניק כלים לעבודה משותפת על בסיס תקשורת אפקטיבית והבנה הדדית.

- כל צוות האחיות/ים המעשיות/ים לקח חלק בסדנת ה**עשרה** בת 80 שעות.

- בתחילת 2013, נערכו שתי סדנאות בנושא **"רגל סכרתית"**, בהן השתתפו למעלה מ-100 אחיות/ים מביה"ח, כ-50

קצרים

ממרץ 2013 נוספו לביה"ח כ-19 עובדים.

מינויים חדשים

- רודינה אבו דהים
- מוחמד אבו טיר

בהצלחה 😊

עובדים שפרשו לגמלאות

- חנה גוטמן

המשך עשייה פורייה! 😊

ברכות
• לסוזן כורם ממטבחונים להולדת הנכד

תנחומים

בית החולים הרצוג משתתף בצערם של:

- הרב נתנאל אלכז רב בית החולים על מות אמו
- ד"ר יהודה שוורץ מנהל בית המרקחת על מות אמו

ביה"ח הרצוג משתתף בצער המשפחות עם פטירתם של גימלאי ביה"ח, פייסל מהלוואס ומשה לוי.